UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Ambitio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

ſtus, vt Caſſius & forum meum accuſaſſet. Iocatus eſt ambiguo verbo, nam abſoluitur, quod perficitur, & abſoluitur, qui à cauſa liberatur, abſoluit opus architectus, & reum iudex abſoluit. *Eraſ. l.4.apoph.*

Romani quum ex oratione Neronis, quia in Vindicem perorabat, ... in ſenatu, daturos pœnas ſceleratos, ac breui dignū exitum facturos: exclamatum eſt ab vniuerſis, Tu facies Auguſte. Quæ verba bifariam poteſt accipi: Tu facies vt dent pœnas: aut tu dabis pœnas. *Suetonius in Nerone.*

Idem C. Cæſari in ſenatu enixe defendenti cauſam filiæ Nicomedis, beneficiaque regis in ſe commemoranti: Remoue, inquit Cicero, iſthæc oro: quoniam notum eſt quid ille tibi, quid tu illi dederis. Iocus eſt ex ambiguo verbi. Nam dat, qui confert beneficium: & dat mulier quæ ſui facit copiam. Vnde illud Martialis,

Vis dare, nec dare vis.

Male audiebat Cæſar, quod in Bithynia Nicomedi regi fuiſſet obſequentior, quam pudicitiæ leges poſtulant. *Eraſ.4.apoph.*

Philippus orator in male olentem, Video, inquit, me à te circumueniri, ſentiens ſe malo odore vndique oppleri, quum circunuenire dicitur qui dolo fallit. *Eraſ.6.apoph.*

Idem Cauſam agens, quum puſillus teſtis prodiſſet, Licetne, inquit, rogare? Quum quæſitor properans dixiſſet, Licet, modo breuiter: hic Philippus: Non accuſabis, perpuſillum rogabo. Primum in teſtem riſus obortus eſt: ſed mox in iudicem Lucium aurificem conuerſus, qui ſedebat ipſo teſte breuior. *Eraſmus 6. apoph.*

Curtius eques Romanus delitiis diffluens, quum apud Cæſarem cœnaret, macrum turdum ſuſtulit è patina, eumque tenens interrogauit Cæſarem, liceretne mittere? cumq; is reſpondiſſet: Quid ni liceat? ille protinus autem miſit per feneſtram, iocum arripiens ex ambiguitate verbi: Nam cibus è conuiuio dono mittitur amicis, quod apud Romanos erat ſolenne: & mittitur, quod abiicitur. *Eraſ. lib.6.apoph.*

Cicero, quum Cicero in Pompeii caſtra veniſſet, dicentibus, Sero veniſti. Minime, inquit, ſero, nam nihil hic adhuc parati video: Alluſit ad eos, qui ſero veniunt ad conuiuium. Iocus eſt ex ambiguo. Sero venit qui tarde venit: & ſero, qui poſt tempus, *Plut.in Rom. apoph.*

Idem, quum Fauſtus Syllæ filius ob æris alieni magnitudinem ſupellectilem ſuam proſcripſiſſet: Hanc, inquit, proſcriptionem magis approbo, quam paternam. Luſit ambiguo verbo. Proſcribantur homines, à quouis iugulandi, quo crudeliſſimo genere Sylla quamplurimos ciues proſcripſerat. *Plut.in Rom.apoph.*

Idem in Iſauricum ita luſit: Miror quid ſit, quod pater tuus, homo conſtantiſſimus, te nobis varium reliquerit. Iocus ex ambiguo vocis. Nam varius dicitur, parum animo conſtans, varius item, qui veſtigiis plagarum notatus eſt. Vulgatum autem erat, hunc Iſauricum aliquando à patre cæſum loris. Inde illud M. Cælii prætoris non dictum, ſed factum: cuius quum ſellam curulem conſul Iſauricus fregiſſet, alterum poſuit loris intentum, tacite minitans illi, atq; exprobrans, quod à patre loris cæſus eſſet. *Eraſ.4.apoph.*

Craſſus: quum Brutus iunior fundos ædesque paternas luxu prodegiſſet, & in his etiam thermas, & in ſermone quodam diceret ſe fruſtra ſudare, Non mirum, inquit Craſſus, nuper enim exiſti è balneis. Luſit ex ambiguo. Exit è balneo, qui lauit: & exit, qui vendit aliterque cedit. *Eraſ.6.apophtheg.*

L. Galba ſcurra, cuidam pilam negligenter petenti: Petit, inquit, tanquam Cæſaris candidatus. Huius competitores negligentius ambiebant, vel quia metuebant Cæſarem repulſæ impatientem, vel quia deſperabant ſe aſſequuturos tali competitore, vel quia ſic illi blandiebantur. Iocus eſt ex ambiguo, petitur pila, quæ repercutitur: & petitur magiſtratus. *Eraſ.6.apoph.*

Ambitio.

¶ DEFINITIO. ET ETYMOL.

AMbitio Græce *φιλοτιμία,ας,ἡ* : *φιλότιμος, ου, ὁ*, ambitioſus dicitur, & eſt appetitus potentiæ, ſecundum Alexandrum ſecunda Secundæ, tractatu de Ambitione. *quæſt.2.*

Ambitio Hebr. *Ghaon*, elatio, arrogantia, ſuperbia, à verbo *Ghaah*, elatus eſt, magnificus fuit, nempe in oculis ſuis. De Deo proprie dicitur quod & vere magnificus, magnificentia dignus, & magnifice omnia peragat. Quid autem habet homo, quod non acceperit? & cur ideo ſuperbit, maiora ſemper appetit. Hinc Græce *γαίω* glorior.

Ambitio eſt dignitatis appetitus immoderatus ratione honoris, ſecundum B. Thomam ſecunda Secundæ, *quæſtione* 131. *articul.2.*

Ambitio venit ab ambio, quod proprie ſignificat circumdo. Virgil.6.Æn.

Qui rapidus flammis ambit torrentibus amnis.

Et per metaphoram, aliquando ambire eſt blandiri & circumuenire. Virg.

Quo nunc reginam ambire furentem
Audeat affatu.

Et quoniam Romam dum honores & magiſtratus affectarent, ſingulos circuire, dextras prenſare, rogareque vt ſe ſuffragiis adiuuarent, factum eſt, vt ambire capiatur pro eo, quod eſt honores & magiſtratus quærere. Dicimus autem ambitus & ambitio, ſed hoc intereſſe videtur, quod ambitio proprie eſt honorum, & laudis immoderata cupiditas: Ambitus vero, quum ad publicos honores & magiſtratus turpibus ac inhoneſtis artibns, vt puta blanditiis, precibus, largitione, contendimus, qualis eſt, quæ nunc vulgo à Simone Mago Simonia dicitur. Quæcunque autem ambitus facit, ambitio facere compellit.

Ambitio eſt quædam Simia charitatis, charitas enim patiens eſt pro æternis, ambitio patitur omnia pro caducis. Charitas benigna eſt pauperibus, ambitio diuitibus. Charitas omnia ſuffert pro veritate, ambitio pro vanitate: vtraque omnia credit, omnia ſperat, ſed longe diſſimili modo.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Contentus eſto gloria, & ſede in domo tua. 4.*Reg.*14.

Noli quærere ab homine ducatum, neque à Rege cathedram honoris. *Eccl.7.*

Qui poteſtatem ſibi aſſumit iniuſte, odietur.20.

Nunquid regnabis, quoniam conferes te cedro? *Ierem.* 22.

Non adiicies exaltari amplius in monte ſancto meo. *Soph.*3.

Quicunque voluerit inter vos eſſe primus, erit veſter ſeruus. *Matth.*20.

Qui ſe exaltat humiliabitur.23.

Et tu Capernaum vſque ad cœlum exaltata es, ſed vſque ad infernum demergeris. *Luc.*10.

Quod hominibus altum eſt, abominatio eſt apud Deum.16.

Ieſus autem cum cognouiſſet quod venturi erant, vt raperent eum, & facerent regem, fugit in montem ipſe ſolus. *Ioan.* 6.

Dilexerunt enim gloriam hominum magis, quam gloriam Dei.12.

Charitas non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt. 1. *Corinth.*13.

Non efficiamur inanis gloriæ cupidi. *Galat.*3.

Quorum gloria in confuſione. *Phil.*3.

Si quis epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat. 1.*Tim.*3.

Nec quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron. *Hebr.*5.

Chriſtus non ſemetipſum clarificauit, vt pontifex fieret, &c. *Ibidem.*

Moſes grandis factus, negauit ſe eſſe filium Pharaonis. *Heb.*11.

¶ SENTENTIAE PATRVM.

Noluit Chriſtus regnum terrenum cum ſuperbia, quæ eſt cathedra peſtilentiæ: ideo recte dicitur, quia non ferè quiſquam eſt, qui careat amore dominandi, & humanam non appetat gloriam. *Aug. ſup.Pſal.*

Quoties hominibus præeſſe deſidero, toties Deo meo præire contendo. *Aug.ibidem.*

Ambitio poſſidet omnium virtutum præmia. *Idem.*

Ærugo mentis eſt appetentia dignitatum, ſi in his ſuprema ſpes vitæ præſentis locetur. Reſipiſcat vnusquiſque furore ſecularium dignitatum & cupiditatum: quæ mentem animumque perturbant, vt corpus ſui eſſe non poſſit. *Ambr.ſup.Luc.l.*3.

Hoc ipſo pernicioſior ambitio, quod blanda eſt conciliatricula dignitatum & ſæpe quos vita nulla delectat, quos nulla potuit mouere luxuria, nulla auaritia ſubruere, facit ambitio criminoſos, habet enim forenſem gratiam domeſticum periculum, & vt dominetur, aliis prius ſeruit, curuatur obſequio, vt honore donetur, & dum vult eſſe ſublimior, fit remiſſior. *Amb.Ibidem.*

Prope omnium criminum fontes hæc tria monſtrantur eſſe genera vitiorum: ſcilicet Gula, Iactantia, & Ambitio. Cauſæ autem cupiditatis ſunt carnis delectatio, ſpes gulæ, & auiditas potentiæ. *Ibidem.*

Ordinate ad ordines accedendum eſt, nam caſum appetit qui ad ſumma loci faſtigia poſtpoſitis gradibus per abrupta aſcenſum quærit: *Gre. ibidem.*

Quiſquis ſacerdotium non ad elationis culpam, ſed ad vtilitatem adipiſci deſiderat, prius vires ſuas cum eo quidem ſubituros onere metiatur, vt & impar abſtineat, & ad id cum metu cui ſe ſufficere exiſtimat accedat. *Greg. ibidem.*

Locus regiminis deſiderantibus negandus eſt, fugientibus offerendus. Virtutibus ergo pollens coactus ad regimen veniat. *Greg.in paſtorali.*

Sicut toto deſiderio debemus occupationem fugere, ita ſi deſit qui præſidet, occupationis onus libenti neceſſe eſt animo ſubire. *Gre. in re.*

Multi non tanta fiducia & alacritate currerent ad honores, ſi & ſe ſentirent onere grauari, nec cum tanto labore & periculo quarumlibet affectarent infulas dignitatum. Nunc vero quia ſo-

la attenditur gloria,& non pœna, purum eſſe clericum, erubeſcitur in Eccleſia,ſeſe viles æſtimant & inquilinos, qui quocunque eminentiori loco non fuerint ſublimati. *Ber. in epi.*

An non limina Apoſtolorum amplius ambitio quam deuotio terit? an non vocibus eius noſtrum tota die reſultat palatium? an non quæſtionibus eius tota legum canonumque diſciplina inſedat? an non ſpoliis eius tota Italia inhiat inexplebili auiditate? non quod valde Romani curent,quo fine res terminentur,ſed quia diligunt munera? ſequuntur retributiones nudè: nuda loquor, non detego verenda,ſed inuerecunda confuto. *Ber. de conſideratione ad Euge lib.5.*

O ambitio ambientium crux, quomodo omnes torques? omnibus places, nil acrius cruciat, nil moleſtius inquietat, nil tamen apud miſeros mortales celebrius negotiis eius. *Ber. de conſide l.3.*

Ambitio ſubtile malum, ſecretum virus, peſtis occulta, doli artifex,mater hypocriſis,liuoris parens,vitiorum origo, tinea ſanctitatis, excæcatrix cordium, ex remediis morbos creans, ex medicina languorem generans. *Ber. in ſer. quadrageſi.*

Poteſtatis ambitio angelum felicitate angelica priuauit, ſcientiæ appetitus hominem immortalitatis gloria ſpoliauit. Non Euam cibus deflexerat, non mandatorum deſtituerat obliuio. ſed promiſſi honoris ambitio illecebroſa decepit. *Bern. in quodam ſermo.*

Ambitio furoris cauſa. *Ber. epiſt. 126.*

Omnis adeundi honoris Eccleſiaſtici abſcinderetur ambitio, ſi ſe iudicandos potius, quam iudicaturos, hi qui præeſſe volunt populis,cogitarent. *Orig. ſuper epiſt. ad Rom.*

Ambitio eſt quædam Simia charitatis, charitas enim patiens eſt pro æternis, ambitio patitur omnia pro caducis, Charitas benigna eſt pauperibus,ambitio diuitibus. Charitas omnia ſuffert pro veritate,ambitio pro vanitate: vtraque omnia credit, omnia ſperat, ſed longe diſſimili modo. P*et. Rauen. in ſerm.*

Sicut is, qui inuitatus renuit, quæſitus refugit, ſacris eſt altaribus admouendus: ſic qui vltro ambit, vel importune ſe ingerit, eſt proculdubio repellendus. Nam qui ſic nititur ad altiora conſcendere,quid agit,niſi vt creſcendo decreſcat: & aſcendendo exterius, interius in profunda deſcendat? *Gregorius in Regiſtro.*

Ambitioſus ſemper eſt pauidus,ſemper attentus,ne dicat, quod diſpliceat, humilitatem ſimulat, honeſtatem mentitur, affabilitatem exhibet,benignitatem oſtendit,ſubſequitur & obſequitur, cūctos honorat,vniuerſos inclinat, frequentat curias, viſitat optimates,aſſurgit & amplexatur,applaudit & adulatur. Vnde nouit illud poeticum: Et ſi nullus erit puluis, tamen excute nullum. *Innocentius de vtilitate conditionis humanæ.*

Ambitioſus,promptus & feruidus, vbi placere cognouerit. Remiſſus & tepidus,vbi putauerit diſplicere. Improbat mala, deteſtatur iniqua: ſed alia cum aliis probat & improbat, vt iudicetur idoneus, vt reputetur acceptus, vt laudetur ab omnibus, vt à ſingulis approbetur. Sed ecce grauem intra ſe ſuſtinet pugnam difficilemq́; conflictum, dum iniquitas pulſat animum, ambitio continet manum,& quod illa ſuggerit,hæc fieri non permittit. Colludunt adinuicem mater & filia,iniquitas & ambitio, hæc vendicat ſibi publicum,illa ſecretum. *Ibidem.*

Ambitioſus ſtatim vt eſt ad honorem promotus, in ſuperbiam extollitur,in iactantiam effrenatur, non curat prodeſſe, ſed gloriatur præeſſe,præſumit ſe meliorem,qui cernit ſe ſuperiorem,priores dedignatur amicos, notos ignorat, externos comitatur, contemnit antiquos,vultum auertit,ceruicem erigit, faſtum oſtendit, grandia loquitur,ſublimia meditatur, ſubeſſe non patitur, præeſſe molitur, ſubditis,oneroſus,arrogans,grauis & importunus. *Ibidem.*

¶ Poeticae Sententiae.

Iuuenalis Satyra 10. exemplo Seiani & Hannibalis.

Erraſſe fateris
Seianum: nam qui nimios optabat honores,
Et nimias poſcebat opes,numeroſa parabant
Excelſæ turris tabulata,vnde altior eſſet
Caſus & impulſæ præceps inane ruinæ.
Expende Annibalem,quot libras in luce ſomno
Inuenies? hic eſt quem non capit Africa magno
Perfuſa Oceano,Niloq́; admota tepenti.
Rurſus ad Aethiopum populos,aliosq́; elephantos,
Additur imperiis Hiſpania. Pyrenæum
Tranſilit,oppoſuit naturæ Alpemq́; niuemq́;:
Diduxit ſcopulos,& montem rupit aceto.
Iam tenet Italiam,tamen vltima pergere tendit.
Et paucis concludendum eſt: mors ſola fatetur,
Quantula ſunt hominum corpuſcula.

Claud. 2. Stil.

Trudis auaritiam,cuius fœdiſſima nutrix
Ambitio,quæ veſtibulis foribus potentum
Excubat,& pretiis commercia poſcit honorum
Pulſa ſimul. —

Virg. 1. Georg.

Nec tibi regnandi veniat tam dira Cupido.

Plaut. in Amp.

Virtute ambire oportet,non fautoribus:
Sat habet fautorum ſemper,qui recte facit.

Claud. de 3. Conſ. Hono.

Emitur ſola virtute poteſtas.

Euripides in Hippolyto.

ἔνεστι γὰρ δὴ κἀν θεῶν γένει τόδε,
τιμώμενοι χαίρουσιν ἀνθρώπων ὕπο.
Ineſt enim ſane deorum generi hoc,
Honore affici gaudent ab hominibus.

Ouidius Triſtium lib. 1. elegia 1.

Donec eram ſoſpes, tituli tangebar amore,
Quærendiq́; mihi nominis ardor erat.

Horat. ſerm. lib. 1. Satyra 4.

Quemuis media elige turba.
Aut ob auaritiam, aut miſera ambitione laborat.

Idem ſerm. lib. 1. Satyra 6.

Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Non minus ignotos generoſis.

Perſius Satyra 1.

——*Vſque adeone*
Scire tuum nihil eſt,niſi te ſcire hoc ſciat alter?
At pulchrum eſt digito monſtrari,& dicier: hic eſt.

Ibidem.

——*An erit qui velle recuſet*
Os populi meruiſſe?

Seneca Tragœdia, 10.

Pauci reges non regna colunt,
Plures fulgor conuocat aulæ.
Cupit hic regi proximus ipſi,
Claruſq́; latas ire per vrbes.
Vrit miſerum gloria pectus:
Cupit hic gazis implere famem.

Ibidem.

Colit hic reges,calcet vt omnes,
Perdatq́; aliquos,nullumq́; leuet.
Tantum vt noceat,cupit eſſe potens.

Seneca tragœdia 4.

Quiſquis ſecundis rebus exultat nimis,
Fluitq́; luxu ſemper inſolita appetens,
Tunc illum magnæ dira fortunæ comes
Subit libido.

Ibidem.

Quod non poteſt, vult poſſe, qui nimium poteſt.

¶ Philosophicae Sententiae.

Timidus patriam,ambitioſus vero ſubſtantiam paternam de[…]rit. *Stob. ſer. 4.*

Ciuitas in qua ciues ad expetendos magiſtros minime ambiti[…] ſunt, optime & procul à ſeditionibus permanet: contra vero qua[…]liter affectos habet ciues. *Lib. 7. de legibus Plato.*

Contentio honorum,ſeu ambitio oriuntur ex vi iraſcibili, q[…] cum in exceſſu fuerit,gignit feritatem. *Stob. ſer. 1.*

Non ſolum ambitio & gloriæ ſtudium expers eſt ſenectutis, [...] magis quod populare & ciuile eſt,(quare formicis etiam & apibu[…] ad finem vſque vitæ perdurat. *Plut. Stob. ſerm. 4.*

Qui nimia ducitur cupiditate gloriæ, is ambitioſus: qui non [...]tis, vacuus ab honoris cupiditate appellatur: at qui modum ten[…] vacat nomine. *lib. 2. Ethic. c. 7. Ariſt.*

Et ambitioſum vituperamus, & eum qui nulla gloria duc[…]tur. Illum, quia nimio honoris ſtudio trahitur, & iis in rebus gl[…]riam conſectatur, quibus quærenda non eſt: hunc, quoniam [...] ex recte quidem factis inſtituit gloriam quærere. *lib. 4. Ethic[…] cap. 4.*

Incidunt nonnunquam tempora, cum & ambitioſos, vt viro[…] bonos & honeſtatis cupidos laudamus: & eos qui nullum honore[…] expetunt,vt modeſtos. *Ibidem.*

Laudatur habitus qui modum adhibet, in expetenda gloria, e[…]iamſi vacet nomine. *Ibidem.*

Quam rationem liberalitatem ad magnificentiam habere d[…]cuimus paruis differentem, eandem habet ad magnitudinem animi,quæ in magnis honoribus verſatur, alia quæ in paruo honore cernitur. *Ethic. lib. 2. c. 7.*

Ambitioſi affectio vocatur ambitio. Hinc extremi de vacua re[…]gione, quæ intra fines eorum quaſi media locata eſt, iudicio di[…]ceptant. Eſtque cum nos eum qui modum tenet ambitioſum: e[…] cum eundem,abhorrentem ab omni honore nominemus. Atque aliàs ambitioſum laudamus: aliàs eum qui nullo honoris ſtudio te[…]neatur. *Ibidem.*

Hoc apparet,ſi virtus quæ modum adhibet in expetenda gloria, cum ambitione comparetur: forte, vt vacuitas honoris, ambitioni[…] ſpeciem præ ſe ferat: ſi autem cum vtraque, vtranque quodammodo imitari videbitur. *lib. 4. Ethic. c. 4.*

Ambitio multos mortales falſos fieri coëgit, aliud clauſum in pecto-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

…d in lingua promptum habere, amicitias inimicitias-
…ſed ex commodo æſtimare, magisque vultum quàm
…um habere. Eſt autem in hoc genere hoc moleſtum,
…animis & munificis ſæpius incidit potentiæ cupidi-
tas. … *Rhetoric.*

Quicquid eſt huiuſmodi, in quo non poſſunt plures excellere: in eo plerumque fit tanta contentio, vt difficillimum ſit ſanctam ſeruare ſocietatem: difficile eſt enim, quum præſtare cæteris concupiueris, ſeruare æquitatem. 1. *Off.*

Peſtis maior eſſe nulla in amicitijs poteſt, quàm in quibuſdam honoris certamen & gloriæ, ex quo inimicitiæ maximæ ſæpè inter amiciſſimos extiterunt. *In Lælio.*

Facillimè ad res iniuſtas impellitur, vt quiſq; eſt altiſſimo animo & gloriæ cupido. 1. *Offic.*

Complures ſe ſcelere contaminarunt imperij cupiditate. *libr.* 3. *Off.*

In liberis ciuitatibus regnandi cupiditate nihil tetrius, nihil fœdius excogitare poteſt. 3. *Offic.*

Cauenda eſt gloriæ cupiditas: eripit enim libertatem, pro qua magnanimis viris omnis debet eſſe contentio. 1. *Offic.*

Timida eſt ambitio, & ſolicita cupiditas Magiſtratus: omnia non modo quæ reprehendi palàm, ſed etiam quæ obſcurè cogitari poſſunt timeamus: rumorem, fabulam fictam, falſam perhorreſcimus: ora omnium atque oculos intuemur. Nihil enim eſt tam molle, tam tenerum, tam aut fragile, aut flexibile, quàm voluntas erga nos, ſenſusque ciuium: qui non modo improbitati iraſcuntur candidatorum, ſed etiam rectè factis ſæpè faſtidiunt. *Pro Milone.*

Dulcedine gloriæ, glorioſum Alexandri pectus inſatiabilis amor accepit, qui Anaxarcho comiti ſuo ex auctoritate Democriti præceptoris ſui innumerabiles mundos eſſe referenti. Heu me (inquit) miſerum, qui ne vno quidem adhuc ſum potitus: Anguſta homini poſſeſſio gloriæ fuit, quæ deorum omnium domicilio ſufficit. *Val. Max. lib.* 1.

Grauiſſimum genus egeſtatis, in diuitijs inopia. Relinque ambitionem, timida res eſt, vana, ventoſa, nullum habet terminum: tam ſolicita ne quenquam ante ſe videat, quàm de ſe laborat inuidia. Vides autem quàm miſer ſit is, cui inuidetur & inuidet, & acrior eſt cupiditas, quo illam amplioris rei ſpes euocat. *Seneca* 88. *cap.* 11.

Æquè ambitio non patitur quenquam in ea menſura beatorum conquieſcere, quia quoddam fuit eius impudens votum: nemo agit de tribunatu gratias, ſed conqueritur quod non eſt ad præturam vſque perductus. Si deſit conſulatus, ne hoc quidem ſufficit, ſi vnus eſt tantum: cupiditas enim non vnde venerit reſpicit: ſed quò tendit. *Seneca in epiſt.*

Nunquam improbæ ſpei quod datur ſatis eſt: omnia meruiſſe exiſtimat, nec ſatis pretio æſtimatum putat. Maiora enim cupimus quo maiora venerint, intentioque concitatior eſt. Ambitio ſiue cupiditas in magnarum opum congeſtu collocata, vt flammæ infinita vis acrior eſt, quo ex maiore incendio emicuit. *Sen. de bene.*

Sic de ambitione, quomodo de amica conqueruntur homines. Si verum affectum inſpicias, non odiunt, ſed litigant. Videbis voluntatem eſſe illis in eo moram, quòd ægrè ferre ipſos & miſerè loquuntur. Scortatores conqueruntur de moleſtijs amicæ, nec tamen dimittunt: & ambitionis, nec tamen eam dimittunt. *Senec.* 23. *epiſt.*

Cupiditas omnis ingrata, & nemo eorum, qui in Republica verſantur, quos vincat, ſed à quibus vincatur, aſpicit. *Idem ad Lucilium epiſt.* 48.

Illud præcipuè nos impedit, quod nobis placemus. Si inuenimus qui nos bonos viros dicant, qui prudentes, qui ſanctos, non ſumus medica laudatione contenti, quicquid in nos adulatio ſine pudore congeſſit, tanquam debitum prehendimus. Optimos nos eſſe, ſapientiſſimosque affirmantibus aſſentimus, quum ſciamus, illos ſæpè multa mentiri. Adeo quoque indulgemus nobis, vt laudari velimus in id, cui contraria maximè facimus. *Idem epiſtola ſexageſima.*

Quantulum enim eſt quod naturæ datur, parua illa pars dimittitur. Non fames nobis ventris noſtri magno conſtat, ſed ambitio. Nos itaque, vt ait Saluſtius, ventri obedientes, animalium loco numeramur, non hominum. Quidam verò non animalium, ſed mortuorum. Viuit is, qui ſe vtitur. *Seneca ad Lucilium epiſtola ſexageſima ſecunda.*

Nullum habet maius malum cupiditas, quàm quod grata eſt. Nemo quos vincit, ſed à quibus vincatur, aſpicit. Et illis non tam iucundum eſt multos videre poſt ſe, quàm graue, aliquem ante ſe. *Idem epiſt.* 74.

Cupiditas felicitatem ſuam non intelligit, quia non, vnde venerit, reſpicit, ſed quo tendat. *ibidem.*

Relinque ambitum: timenda res eſt vana, ventoſa, nullum habens terminum. *Idem epiſt.* 86.

Quæcunque videntur eminere in rebus humanis, quàm puſilla ſint ex comparatione humilimorum, per difficiles tamen & arduos tramites adeuntur. Confragoſa in faſtigia dignitatum via. *ibid.*

Qui virtutem ſuam publicari vult, non virtuti laborat, ſed gloriæ. *Id. in epiſt.* 95.

¶ Apophthegmata.

Socrates animaduertens Antiſthenem ambitioſius oſtentare veſtem laceram & detritam, facetè hominem increpauit, ὀ παύσῃ, inquit, ἐγκαλλωπιζόμενος ἡμῖν, id eſt, non deſines te nobis comere? Significans, eiuſdem eſſe ambitionis vilitatem amictus oſtentare, & delicato vultu ſeſe venditare. *Eraſ. l.* 8, *apopht.*

Idem Alcibiades cum Socrati munifica miſiſſet munera, & Socrates reſpuere videretur: Xantippe auida diſſuaſit, & donum magnificum ac indignum vt non acciperetur eſſe dixit. Tum Socrates inquit: hæc mittit ambitioſè, & nobis noſtra eſt ambitio. Alij namque videri & laudari cupiunt, dum alios ornant muneribus: alij verò ex eo laudem ſibi parare ſtudent, quod præter communem conſuetudinem omnia contemnant: & ſic omnibus ſua innata eſt ambitio. *Eraſ. lib.* 8. *apopht.*

Idem quum Antiſthenes Cynicus pallium haberet pertuſum, idque obuertens fiſſuram omnibus daret inſpiciendam: Per fiſſuram (inquit Socrares) pallij tui, video tuam inanitatem: eleganter notans, turpiorem eſſe ambitionem ex vilitate cultus, quàm ex amictu ſplendido. Atque vtinam inter Chriſtianos non ſint multi Antiſthenes, qui ſub veſte fuſca, vili, ſordidaq; plus celent gloriæ, quàm alij diuites habent in holoſericis ac byſſinis. *Eraſ. lib.* 3. *apopht.*

Diogenes quum aliquando perfuſus eſſet aqua, ſtaretque toto diſtillans corpore, circumſtantes aliquot, vt fit, commiſerabantur hominem indigna paſſum. Quibus Plato (nam & is fortè tum aderat:) Si vultis, inquit, commiſerari Diogenem: abite: notans in philoſopho gloriæ cupiditatem. Hoc igitur ſpectaculo quoniam delectabatur, felix erat potius quàm miſerandus: at ſi nullo teſte perfuſus fuiſſet, tum verè fuiſſet miſerabilis. *Laert. lib.* 6.

Idem Rhodios quoſdam adoleſcentes elegantiore cultu conſpiciens, dixit, τῦφος οὗτός ἐστιν, id eſt, hic faſtus eſt. Rurſum, quum vidiſſet Lacedæmonios ſubſtricta tunica parcè ſordideque cultos, ἄλλος, inquit, οὗτος τῦφος ἐστιν, id eſt, hic alius faſtus eſt. Significans, non minus peccare eos qui ad oſtentationem ſordidè veſtiuntur, quàm qui ſplendido veſtitu ſeſe iactant. Vnde ſcitum eſt illud diui Hieronymi, Pullas æquè vt candidas euita. *Eraſmus libro tertio apophthegmat.*

Plato frugalis quidem erat, ſed tamen amans mundiciei: contra Diogenes, ſordidus. Itaque calcans Platonis culcitram, præſentibus aliquot Dionyſij amicis, quos Plato inuitârat ad conuiuium, dixit: Calco Platonis ambitionem. Mox Plato: At quanta ſuperbia tumes, inquit, Diogenes, dum alienā ſuperbiam te calcare putas? Hoc ipſum ab alijs narratur lepidius Diogeni dicenti, Calco faſtum Platonis: Calcas, inquit Plato, ſed alio faſtu. Nam hoc ipſum faſtus erat, quod iactabat mundiciei contemptum: & qui ſordibus gloriantur, non minus ambitioſi ſunt quàm qui ſplendidè veſtiuntur, ſed aliter: Turpior eſt autem ambitio, ex fuco virtutis laudem captans. Socion tamen hoc non aſcribit Diogeni, ſed Platoni Cynico. *Laert. lib.* 6.

Cato Vticenſis quum M. Octauius, duas habens legiones haud procul ab Vtica, à Catone poſtularet, vt inter ipſos de imperio ſtatueretur: Cato legatis nihil reſpondit, verum ad amicos conuerſus, Quis tam miretur, inquit, rem malè geſtam eſſe, quum in ipſa morte in noſtris videatis damnandi cupiditatem? Significans, ambitione ducum bellum infeliciter ceſsiſſe. *Plutarch.*

Alphonſus rex dehortantibus amicis, ne ob imminentia pericula bellum pro Ioanna Neapolitanorum regina, contra Martinum Pontificem, qui regno eam ſpoliarat, ſuſciperet: Non abhorreo, inquit, periculum, cum ſine labore & periculo nemo vnquam gloriam conſequutus ſit. *Panormitan. de rebus geſtis Alphonſi, libro* 1. *cap.* 2.

C. Caninius, Rutilius & Scaurus cum competitores eſſent in conſulatu, Rutilius tandem Scauro ceſsit. Sed Scaurus ambitus Rutilium accuſabat, quoniam in tabulis Rutilianis ſcriptum eſſet, A. F. P. R. atque interpetaretur Scaurus, Actum fide Publij Rutilij: quaſi ſuffragia Rutilius corrupiſſet, nec potuiſſet fieri conſul Scaurus, niſi ex renunciatione Rutilij, Rutilius rurſus interpretabatur: Ante factum, poſtea relatum. Tunc C. Caninius eques Romanus, quum Ruffo adeſſet, exclamauit, neutrum illis literis declarari. Id enim ſignificare: Æmylius fecit, plectitur Rutilius: id eſt, Æmilius Scaurus corrupit populum; Rutilius paſſus eſt repulſam. *Bruſonius libro* 1. *c.* 15.

Caius Cotta in ambitione artifex, dicere ſolebat, ſe operam ſuam, quod non contra officium rogaretur, polliceri ſolere omnibus, impartire autem ijs apud quos optimè poni arbitraretur. *Bruſ. libr.* 1. *cap.* 15.

Horatius, quum rediret ad ſuos, trium Curiatiorum fratrum quos occiderat ſpolia geſtans, quorū vno deſponſata fuerat Horatij ſoror virgo, illa autem agnoſcens ſponſi paludamentum, quod ipſa manibus ſuis confecerat, ſolueret crines, ac fletu ſponſum mortuum inclamaret: Horatius ſororem gladio transfigit, dicens: Abi hinc cum tuo præpoſtero amore, oblita fratrum mortuorum,

viuiq́ue,oblita patriæ. Tantum valuit amor laudis,& patriæ gloria *Liuius & Plin. vir.il.*

Afer Didio Gallo qui prouinciam ambitioſiſſimè petierat,deinde impetrata re,tanquam coactus,querebatur, vrbane, Age, inquit, Didi,aliquid & Reipub.cauſa labora. *Bruſ.lib.1.c.15.*

Cicero, coci cuiuſdam filius ambitioſiſſimus, cum candidatus in campum deſcendiſſet, ac à Cicerone petijſſet ſuffragium, Tullius coquum agnoſcens,ait,Ego quoque tibi faueo. Reſpexit autem Cicero ad officium hominis, cui ideo fauere cuperet, ne ſale perderet offam. *Bruſ.lib.lib.1. c.15.*

Diogenes de ſeipſo dicere ſolitus eſt, ſe implere & ferre tragicas execrationes. Nam erronem ſe eſſe,domo & patria carere, mendicum agere,tenui veſtitu vti,& in diem viuere. Nihilominus tamen in his non ſibi minus placebat, quàm Alexander in terrarum orbis imperio,cum ſubactis Indis Babylonem reuerteretur. *Ælianus lib. 3.de varia hiſtoria.*

Damis, cum Alexander Magnus per literas petijſſet, vt Lacedæmoniorum decreto decernerentur ipſi diuini honores,& in deorum numerum referretur: Age,inquit, concedamus Alexandro, ſi velit appellari Deus, Deſpectam riſit ſtultam principis ambitionem,qui putaret ab ijs poſſe creari deos, qui ipſi nihil aliud eſſent, quàm homines: aut ſi hoc non putauit, inſigni ſtultitia falſi nominis vmbra gloriaretur. *Plut.in apophth.*

Theopompus, cum Pylij decretum edidiſſent, quo Theopompo tribuebantur ſummi honores,reſcripſit: Mediocres honores ipſum tempus auget,immodicos abolet. Hoc animo quid excellentius? quod alij ſibi aut vendicant arroganter, aut ambiunt ineptè, hoc vltro delatum reiecit, ſimul & ſuam declarans modeſtiam, & amicos admonens,in omni re modum eſſe optimum. Quin & illud acutè perſpexit, quæ ſubitò creſcunt in altum, non eſſe diuturna: quod genus ſunt betæ & cucurbitæ: cæterum quæ paulatim augeſcunt,ea facere ætatem,velut quercum & buxum. *Plut in Lacon.*

Iulius Caſar, narrant eum, cum Alpes iam tranſijſſet & præter oppidulum quoddam barbaricum paucis & miſeris habitatum hominibus iter faceret, amicis per iocum ex ipſo quærentibus, an & hic de magiſtratibus eſſent contentiones, ac de principatu certamina, & potentium æmulationes, ſeriò reſpondiſſe, Malle ſe hic primum,quàm Romæ ſecundum eſſe. Rurſus quum in Hiſpania per otium res Alexandri geſtas legeret, diu cogitabundum ad extremum illachrymaſſe,& amicis cauſam quærentibus dixiſſe, An non dolendum vobis videtur, ne cum id ætatis ſim, qua Alexander tot nationibus imperauit,nihil dum memoratu dignum geſſiſſe. *Plut. in Caſ.*

Agrippa familiaribus ſuis dicere ſolebat, hunc eſſe morem principum vt nolint habere quenquam ſe potiorem. Nam ea quidem, quæ facilem & exploratam victoriam eſſe videntur habituri, ipſi gerere ſtatuunt: peſſima verò quæque & difficilima alijs committunt. Quod ſi eueniat,vt opportuna negotia alijs mandare cogantur,grauiter ferunt, propter laudem & gloriam eorum qui ea geſſerunt, ſed ſibi ipſi rerum bene geſtarum gloriam libenter aſcribunt. *Xiphilinus in Auguſt.*

Themiſtocles,cum aliquando theatrum peteret,interroganti cuidam cuius vocem eſſet libentiſſimè auditurus? Eius, inquit,à quo artes meæ quam optimè canerentur. Ingenue faſſus eſt,& ſe magno gloriæ ſtudio teneri. Solebant enim olim Muſici, in publico virorum illuſtrium laudes canere. *Plut in eius vita.*

Idem, Themiſtoclem ferunt virtutum ſtimulis agitatum, & ob id noctes inquietas exigentem, quærentibus, quid ita eo tempore in publico verſaretur, reſpondiſſe. Quia me trophæa Miltiadis de ſomno excitant,Marathon nimirum animum eius,& Arthemiſium, & Salanis, naualis gloriæ fertilia nomina illuſtranda tacitis facibus incitabant. *Plutarch.in Themiſt. Valer. Maxim. libro octauo, capite decimo tertio.*

Timon, qui cognomine Miſanthropos dictus eſt, elementa malorum vocabat Auaritiam & Ambitionem: eo quod ex horum vitiorum fonte,cætera vitia omnia prouenire ac manare viderentur. Timonis dicterium recitat *Stob.ſerm.de Iniuſtitia.*

Phauorinus, Homines partim eſſe ridiculos,partim odioſos,partim miſerabiles dixit. Ridiculos, quidem, qui ambitioſè ad maiora aſpirant. Odioſos,qui ea conſequuntur. Miſerabiles autem,qui ſpe falluntur. *Stob. ſerm. 2.*

¶ Similitudines.

Chryſoſtomi: quemadmodum mercenarius malus, qui intra tempus locationis ſuæ comedit omnes mercedes, quum autem tempore completo receſſerit,nudus egreditur: Sic & homo, qui propter homines facit bonum, vacuus vadit ad Deum: *Capit. 6. Matth.*

Quemadmodum quos diuitiæ iuuant, ſi quando in paupertatem inciderint, mœrore afficiuntur, & qui delicijs aſſueuére, tenuem ac ſimplicem victum tolerare nunquam poſſunt: Ita qui laudum amore capti ſunt, non ſolum cum iniuſtè vituperant, ſed etiam cum ab alijs aſſiduè non laudantur, quaſi fame aliqua animum conficiunt. *Lib. 5. de Sacerdotio.*

Plutarchi, qui dolent, quod non excellant in omnibus [illegible] diuerſiſsimis: Perinde faciunt, ac ſi quis moleſtè ferat, quod [illegible] non ferat ficus,quodque olea non ferat botros. *In Moralibus.*

Qui ſtudeat Plato eſſe doctrina, dormire cum beata [illegible] Euphorion: cum Alexandro potare, vt Medius: diues eſſe, [illegible] nias: virtute præcellens,vt Epaminondas: doleatq́; quod [illegible] ſit hæc omnia: perinde facit, ac ſi moleſtè ferat, quod non [illegible] montanus, & idem Melitæa catella in ſinu viduæ diuitis. *In Moralibus.*

Senecæ, Vt æquè mortuus eſt qui conditus eſt in odoribus, [illegible] trahitur vnco: ita æquè ſunt infelices, & qui voluptatibus [illegible] gent,& qui ambitioſis negotijs vacant.

Plinij, Vti Chamæleon maximum habet pulmonem,& nihil a liud intus: Ita quidam præter oſtentationem, & ventoſam iactantiam nihil habent. *Lib. 11. c.32.*

Accius Poeta, cum eſſet ipſe admodum breuis, tamen in [illegible] Camœnarum maxima forma ſtatuam ſibi poſuit: Ita quidam [illegible] viles & humiles,ambitione fucoque dilatant ſeſe. *Lib.34.c.5.*

Taurus auis cum ſit puſilla, tamen boum vocem imitatur: [illegible] nonnulli cum re ſint exigui,tamen loquuntur reges ac ſatrapas. *Libro 6.c.42.& c.31. eod. lib.*

Columbo in volatu pernicitas, ſed dum plaudit in aere, ſibi [illegible] cens,implicatis ſtrepitu pennis,capitur ab inſidiante accipitre: [illegible] multi dum oſtentant ſuas vires magis quàm vtuntur,obliti, [illegible] fiunt inimicis. *Lib.10. c. 20.*

Pauo non explicat pennas,niſi laudatus: Ita quidam putant [illegible] non habere quod habent,niſi ſint qui mirentur. *ibid.*

Gallus victor ilico cantu ſuperiorem ſeſe teſtatur: ita quidam ſua facinora iactant ipſi, & ſuarum laudum ridiculi ſunt tibicines. *Lib.8. c.33.*

Folengij, Quemadmodum ex vlcere putrido ſanies ac pus [illegible] ebullit: Sic ex ambitioſo ac ſuperbo animo omnia peccata [illegible] liunt. *In Pſalm.74.*

Thriueri, Vulgò dicitur,maioris artis eſſe parta tueri quàm [illegible] rere: Et qui de rebus pulcherrimè geſtis inſolenter gloriantur, [illegible] hilo melius faciunt, quàm qui rem bene comparatam impotenter prodigunt. *Apoph.114.*

Ligna tenuia ac ſicca,multam quidem flammam edunt, ſed [illegible] rum durant: Ita homines quidem glorioſi poſſunt apud indoctos gloriam aliquam ſibi conquirere, ſed nequeunt illam diu retinere. *Apoph. 118.*

Nec corporibus idem cibus eſt idoneus omnibus, ſed vnicuique ſuus ferè peculiariter eſt gratus,& ſalubris: Tanto eſt animus [illegible] pore inſolentior,qui alienas diuitias & honores ſibi appetit. Non [illegible] nim eſt minor animorum quàm corporum differentia. *Apoph.* [illegible]

¶ Exempla Sacra.

Ambitionis exempla: Adam & Eua, *Geneſ.3.verſ.5.6.* Extructores turris Babylonicæ,11.4. Maria & Aaron, *Num.12.1.* Core,Dathan & Abiron,16.3. Abimelech, Gedeonis filius, *Iudic.9.v.1.2.7.8.* Abſalom, *2 Sam 15.v.2.3.& 18 v.18.* Seba Bichri filius,20.1. Adonias [illegible] *gum 1.5.& 2.17.* Zambri,16.9. Athalia, *2.Reg.11.1.* Sallum,15.10. Nabuchodonoſor *Iudith,2.2.* Aſſuerus, *Eſth.1.4.* Aman, *3.v.5.6.&* [illegible] *& 6.v.6.7.* Sobna, *Eſa.22.16.* Ezechias,39.2. Seron, *1.Machab.3.* [illegible] 14. Alcimus,7.7. Ptolemæus Rex Ægypti,11. *v.13.* Ptolomæus [illegible] Abubi,16.13. Iaſon *2.Mach.4.7.* Diſcipuli Christi, *Matth.18.* [illegible] *Marc.9.v.34. Luc.9.46.* Filij Zebedæi, *Matth.20.v.21. Marc.* [illegible] Scribæ & Phariſæi, *Matth.23.6. Marc.12.38. Luc.20.46.* Iudæi, [illegible] 5.44.& 12.43. Fratres Chriſti, *Ioan.7.v.3.4.* Simon Magus, *Act.* [illegible] 18. Pſeudo Apoſtoli, *2.Cor.10.v 12.* Falſi Doctores, *1.Tim.1.v.7.* [illegible] trephes, *Ioan.3. v.9.*

¶ Exempla Profana.

Rex Perſarum omnes exiſtimabat ſeruos extra coniugem ſuam in quam tamen potiſsimum ei eſſe ius debebat. *Plutarch. ad principem indoctum.*

C. Iulius Caſar non honores modo nimios recepit: vt continuum conſulatum, perpetuam dictaturam, præfecturamque morum: inſuper prænomen Imperatoris,cognomen patris patriæ, [illegible] tuam inter reges,ſuggeſtum in Orcheſtra: ſed ampliora etiam [illegible] mano faſtigio decerni ſibi paſſus eſt. *Suetonius.*

C.Caligula Romanorum Imp. in eam prolapſus eſt inſolentiam vt Deorum veſtimenta indueret: in quibus nunc bellicoſam [illegible] nem,nunc mulierem repræſentabat. In ſacrificijs Deorum [illegible] induebatur,in plateis ſerico ac triumphali veſtitu incedebat. *Xiphilinus.*

Iſaacius Angelus Imp. alternis diebus lauacris reficiebat: [illegible] lis & vnguentis omnis generis delibutus, inſtar pauonis ſuperbiam oſtentabat. *idem.*

Franciſcus I. Gallorum Rex, pacem cum Carolo V. Imperatore factam,non diuturnam aſſeruit. Nam nec ille parem, inquit, nec ego ſuperiorem ferre poſſum. *Ægidius Corroretus de dictis & factis* [illegible]

M.Tullius Cicero, Auebat ſupra modum celebrari, tenebat eum perpetuò cupiditas immenſæ gloriæ: quæ multa eius præclara conſilia frequenter interpellauit. *Plut. in Cicerone.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Athenienſes doctores Conſtantini & Iuliani Imp. ætate hoc ha-
bant,vt cum ipſi inter ſe ſimultates exercerent: adoleſcentes ad-
uenientes naui per emiſſarios ſuos allicerent,& ad ſe ſinguli pertra-
herent. *Thea. Zuing. fol.*2572.

Menecrates Medicus, cum morbos quoſdam deſperatos ſanaſ-
ſet, Iouem Deorum ſummum ſeipſum appellauit. *Ælianus libro
decimo.*

Empedocles Philoſophus Agrigentinus cum Panthiam Agrigen-
tinam graui morbo curaſſet, atque ob id ſe penè pro numine co-
li animaduerteret: immortalitatis atque famæ ſtudio incenſus, vt
in numerum Deorum translatus videretur: *Ætnam* inſilijt,atque
in ſeipſius in ignes ſe coniecit. *Fulg.lib.*8.*c.*15.*& Alexand.lib.*6.
4.

Semiramis virilem ſexum mentita,ampliſſimos ductauit exerci-
tus,multos & magnos adijt labores, periculaque immenſa, præſer-
tim Indico bello,gloriæ cauſa. *Sabellic. lib.*5.*c.*5.

Artemiſia Cariæ regina Xerxis commilitium non reſpuit, glo-
riæ deſiderio,neglecta ſexus imbecillitate. *Theat. Zuing. fol.*2573.

Chriſtina Henrici V. Imperat. F. Vladislao, Boleslai III. Polono-
rum regis filio nupta, mulier ſuperbiſſima, Polonos porcorum lo-
co habebat. *Cromerus lib.*6.

Anaxarchus philoſophus ex auctoritate Democriti præceptoris
innumerabiles mundos eſſe referens: Heu,me miſerum, inquit A-
lexander,quod ne vno quidem adhuc potitus ſum: Anguſta homi-
ni poſſeſſio gloriæ fuit, quæ deorum omnium domicilio ſufficit.
Iuuenalis ſatyra 10. *Plutarch. de tranquill. anim. Valer. Max. lib.*8.
13.

Agesipolis ſtatuam ponere,ſacroſanctum patriæ donarium, in
animo habebat. Cum autem quidam ei conſuleret, vt à Polycleto
faciendam imaginem curaret: reſpondit, Non ſe eiuſmodi dona
ſibi poſiturum, cuius gloria non ad conſecratorem, ſed ad facto-
rem eſſet reditura. Etenim liquere, ſpectatores in ea ſtatua magis ar-
tem & induſtriam Polycleti, quàm ſuam liberalitatem & munifi-
centiam admiraturos eſſe. *Ælianus libro decimo quarto, de Var.
hiſt.*

Plato dicitur ter nauigaſſe in Siciliam, nec ſine periculo, nec ſine
multorum obtrectantium. Molon itaque, qui gerebat hoſtilem in
eum animum, negabat eſſe mirum, ſi Dionyſius eſſet Corin-
thi, ſed ſi Plato in Sicilia. Nam tyrannum expulerat neceſſitas. Pla-
tonem inuitabat ambitio, vt vulgus quidem interpretabatur. Et ta-
men Dionyſium eſſe Corinthi adeo mirabantur omnes, vt iam abi-
ret in prouerbium de re inexpectata & incredibili. *Laertius, libro*
3.

Epaminondas, Lacedæmonijs bello victis, ac multo ſanguine
eorum fugatis, cum audiret, illos eius belli calamitatem extenua-
re: vt palam fieret omnibus quanta ſtrages edita eſſet, non quibus-
uis permiſit cadauera interfectorum tollere, ſed vt quæque ciui-
tas ſua auferret, & ita factum eſt, vt appareret, pluſquam 1000. Lace-
dæmonios interijſſe. *Plut. in apoph.*

Agrippina, Nero, cum primum natus eſſet, quidam aſtrologus
dixit eum regnaturum eſſe & matrem necaturum. Quod cum
Agrippina mater intellexiſſet, ſubitò exclamare cœpit: occidat,
dum regnet. Præſagio votoque reſpondit euentus. *Sueton.*

¶ Hieroglyphica.

Pauonis ſpecies hominem gloriæ plenum exprimebat. Hæc enim
auis eam caudæ pretioſam ſupellectilem tum plurimum oſtentat,
cum plurimos ad ſe ſpectandum aduenisse conſpexerit. Quod ſi
neminem admirari, adeſſeue cognouerit, eam recondit, veluti indi-
gnata. *Valer. Pier. Hieroglyph. lib.*26. *pag.* 220. *F.*

Bulla quoque pro gloria faſtuque ponitur: vbi quis non aliter
intumeſcere videatur, quàm Bullæ ipſæ inturgeſcentis cuiuſ-
dam figuræ ſpeciem præ ſe ferunt. Vnde dixit Perſius:

Non equidem hoc ſtudio, bullatis vt mihi nummis
Pagina turgeſcat.

*Pier. Hieroglyph. lib.*41. *pag.*396. *E.*

¶ Scriptores.

De ambitione, *Pechanus lib.*1 *cap.*3. *Hanapus* 103. *Bernhardi Flo-
res* 24. *&* 6.8. *&* 6.9. *&* 4.1. Item *Rainerius & Flos Theolog. Ram-
pegolus, capite ſexageſimo.* De multiformi Kenodoxia. *Ioan. Scho-
nerus cap.*21. Ambitio, Superbia, & victoria de inimicis, nimiaque
potentas exitio ſunt, & perdunt quos poſſident. *Brunſelſius Pan-
dect. lib.*9.

Libido regnandi, imperandi, dominandi, *Bernhardi flores*, 3. 20.
Contra *Bruſonius lib.*1. *cap.*15. *Coruinus in apoph. Lumen animæ,*
2. c.20. *Ioan. Carnotenſis lib.*7. Contra Ambitionem, *Deſ. Eraſ-
mus Roterodamus in Milite Chriſt.* Ambitio maximè vitanda phi-
loſopho, *Marſil. libr.*7. *cap* 14. Ambitio Antigoni, *Ælianus in va-
ria Græc. fol.*53.54. Ambitio Hipponici, *Ibidem*, 68 Ariſtotelis am-
bitio, *Ibidem*, 66. Ambitio Luſciniæ, *Cælius Rhodigin. libro* 23. *ca-
pite* 24.

Amentia.

¶ DEFINITIONES ET ETYMOLOG.

AMENTIA, Græcè ἄνοια, ας, ἡ: & ἄνους, ου, ὁ, amens dicitur, & eſt ſtultitia. Dicitur autem amens quaſi ſine mente. Differunt autem amens & demens, quod demens minus eſt quàm amens. Nam demens eſt, qui non cogitat, quid agat, aut loquatur: Amens verò, qui prorſus inſanit.

Amentia, Hebr. *Schiggabon*, Deut. 28. 28. 2. Reg. 9. 20. Zach. 12. 4. à verbo *Schiggeha*, veſanum reddidit, inſanum fecit. Cognationem habet cum *Cahaſch*, conquaſſatus eſt: nam amens & veſanus dicitur is, qui conquaſſatus, & corruptus eſt mente. cum *Schagag*, errauit. Hinc Græcè σκαιός, ſiniſter (lat. Scæua) & σκαιότης, fatuitas, inſania. Cicero lib. 3. quæſt. Tuſc. Nec minus illud acutè, quod animi affectionem lumine mentis carentem nominarunt amentiam, eandemque dementiam. Ex quo intelligendum eſt, eos, qui hæc rebus nomina poſuerunt, ſenſiſſe hoc idem quod à Socrate acceptum Stoici diligenter retinuerunt, omnes inſipientes, non ſanos. Qui enim animus eſt in aliquo morbo (morbos autem hos perturbatos motus philoſophi appellant) non magis eſt ſanus, quàm id corpus, quod in morbo eſt. Ita fit, vt ſapientia ſanitas ſit animi, inſipientia autem, quaſi inſanitas quædam, quæ eſt inſania, eademque dementia.

¶ Sententiæ Biblicæ.

Stultorum infinitus eſt numerus. *Ecleſ.*1.

Homines ſtulti non apprehendent ſapientiam, & non videbunt illam. *Eccl.*15.

Stultus acriter improperabit. *cap.*18.

A facie verbi parturit fatuus, tanquam geminus partus infantis. *cap.*19.

Sagitta infixa in facie & in ore canis, ſic verbum in ore fatui. *Ibidem.*

Datus inſipientis non erit vtilis ſibi: Oculi enim illius ſemper ſimplices ſunt. Exigua dabit, & multa imperabit, & apertio oris illius infamatio eſt. *cap.*20.

Fatuo non erit amicus, & non erit gloria boni illius. *ibid.*

Qui edunt panem fatui, falſæ linguæ ſunt. *ibid.*

Ex ore fatui reprobatur parabola: non enim illa decent in tempore ſuo. *ibid.*

Cor fatui quaſi vas confractum, & omnem ſapientiam non tenebit narratio. *cap.*21.

Narratio fatui quaſi ſarcina in via. Compedes in pedibus ſtulto doctrina, &c. *ibid.*

Confuſio patris eſt indiſciplinatus filius. *cap.*22.

Qui docet fatuum, eſt quaſi qui conglutinat teſtam. *ibid.*

Cum ſtulto ne multum loquaris, & cum inſenſato ne abieris. *ibid.*

Præcordia fatui quaſi rota curri, & quaſi axis verſatur, ſic cogitatio ſtulti. *cap.*33.

Melior eſt homo, qui abſcondit ſtultitiam ſuam, quàm qui abſcondit ſapientiam ſuam. *cap.*41.

Labia inſipientium narrabunt ſtultitiam: verba autem prudentium ſtatera ponderabuntur. *cap.*21.

Non communices homini indocto, ne malè de progenie tua loquatur. *ibid.*8.

Qui ſtultus eſt, ſeruiet ſapienti. *Prouerb.* 11.

Qui fatuus eſt, aperit ſtultitiam ſuam. *cap.* 13.

Cor ſtultorum diſſimile erit.

Stultus paſcitur imperitia.

Stultitia gaudium ſtulto. *cap.*15.

Non decent ſtultum verba compoſita, nec principem labia mentientis. *cap.*17.

Expedit magis vrſæ occurrere raptis fœtibus, quàm fatuo confidenti ſibi in ſtultitia ſua. *ibid.*

Quid prodeſt habere diuitias ſtulto, cum ſapientiam emere non poſsit. *ibid.*

Stultus, ſi tacuerit, reputabitur ſapiens: & ſi compreſſerit labia ſua, intelligens. *ibid.*

Os ſtulti contritio eius, & labia illius ruina animæ eius. *cap.*18.

Stultitia hominis ſupplantat greſſus eius, & contra Deum feruet animo ſuo. *cap.*19.

Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam, ne efficiaris ei ſimilis. *cap.*26.

Veluti pulchras fruſtra habet claudus tibias: ſic indecens eſt in ore ſtultorum parabola. *ibid.*

Reſponde ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam, ne ſibi ſapiens eſſe videatur. *ibid.*

Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij, ita qui tribuit inſipienti honorem. *ibid.*

Si contuderis ſtultum in pila, quaſi ptiſanas feriente deſuper

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN